

14.11.2017

DANVA, DMT og DI's oplæg til Vandvisionens EU-reguleringsgruppe om indarbejdelse af EU-målsætninger for energieffektivitet i vandsektoren ved direktivrevisioner

Den danske Vandvision 2025 har til formål at fremme intelligente, bæredygtige og effektive løsninger, som er attraktive på nær- og fjernmarkederne. Derigennem er det ambitionen at skabe 4.000 nye arbejdspladser i vandsektoren og fordoble eksporten.

Allerede i dag leverer den danske vandsektor løsninger i verdensklasse til gavn for borgerne og miljøet, og der er store ambitioner om også i fremtiden at kunne levere de bedste løsninger lokalt og globalt.

Med vandvisionens handlingsplan sættes der blandt andet fokus på behovet for innovation, som skal føre til flere, nye og effektive energiløsninger med stort eksportpotentiale. Det kræver gode rammer for både teknologiudvikling, og mulighed for test og demonstration af nye løsninger, herunder med bidrag fra vandselskaberne.

Parterne i Vandvisionen har peget på, at et af de største fremtidige potentialer for eksport af vandløsninger ligger indenfor energieffektive løsninger, herunder energiproducerende spildevandsrensning bl.a. i en henvendelse til Miljø- og Fødevarerministeren i januar 2017, hvor der opfordres til at Danmark arbejder for fælles EU-målsætninger ud fra en forudsætning om, at en af de væsentligste drivere i forhold til at åbne nye muligheder på nærmarkeder for dansk teknologi er opdateret EU-regulering eller ny intelligent EU-regulering, der fastsætter en ny generation af krav til bl.a. effektiv ressourceudnyttelse.

Udbredelse af dansk teknologi gennem ny EU-regulering

På globalt plan forventes det, at det samlede energiforbrug i vandsektoren vil blive fordoblet i 2030. I dag er det på ca. 4 % af det samlede energiforbrug. Det svarer til hele Polens forbrug af el. Energiforbruget i vandsektoren har derfor stor betydning i det globale klima- og energiregnskab samt mulighederne for at leve op til globale forpligtelser i FN's verdensmål og Parisaftalen.

Danske løsninger kan altså bidrage til EU's implementering af Energiunionen og FN's Verdensmål for energi og vand samt ikke mindst sikre eksport og nye grønne arbejdspladser i Danmark, og dermed understøtte Vandvisionens målsætninger.

Hvis Danmark for alvor skal høste frugterne af at gå foran med omstilling til en mere energieffektiv og på sigt energineutral vandsektor, vil det være i dansk interesse at fremme ny regulering i EU, der stiller krav om at bringe vandsektorens samlede energiforbrug så langt ned, som det er teknisk muligt og økonomisk rentabelt.

For at fremme en sådan dagsorden er det vigtigt, at Danmark viser, at det kan lade sig gøre i praksis og samtidigt arbejder for en EU-regulering, der understøtter best-practice.

Vi foreslår derfor, at EU-gruppen drøfter mulighederne for lave et fælles indspil til en målsætning for reduktion af energiforbruget i EU's vandsektor frem mod 2030. Målsætningen skal sætte en ambitiøs overlægger, og samtidigt være realistisk.

På baggrund af den tilgængelige viden om vandsektoren i EU og de teknologiske muligheder, vil vi foreslå flg. målsætning, som evt. kunne danne grundlag for en kommende dansk position:

Målet for EU's samlede vandsektor skal være at reducere det samlede nettoenergiforbrug med 50 % inden 2030 og bidrage til at nå de globale klimamål gennem at skabe en CO₂-neutral vandsektor. Reduktionen kan ske gennem fokus på energieffektive løsninger og energiproduktion i alle led i vand- og spildevandsforsyningen.

For at kunne realisere denne målsætning, er det afgørende, at der sættes gang i en omfattende dataindsamling, der gør det muligt at sammenligne status på tværs i EU.

Det bør være en ambition, at EU's medlemslande i 2020 begynder at opgøre deres samlede energiforbrug i vandsektoren og indrapportere til EU-kommissionen, så der kan gennemføres transparent benchmarking på tværs af EU-landene. Dette kan finde sted med udgangspunkt i den danske benchmarking og have til formål at synliggøre energiforbrug for vand og spildevand.

Energimålsætninger i Danmark

I dag har en række af de danske vandselskaber en ambition om at blive energineutrale i hele vandkredsløbet, både drikkevands- og spildevandsdelen, og om derigennem at bidrage til målet fra flere byer om at blive CO₂-neutrale.

Denne ambition er tæt på at blive indfriet for flere af de større selskaber. For mindre selskaber, som ikke har mulighed for energiproduktion, vil energieffektivitet være et redskab til at opfylde målet om CO₂-neutralitet.

Udvikling på dette område vil kræver et fortsat tæt samarbejde mellem teknologiproducenterne og vandselskaberne samt fortsat støtte i form af udviklingsmidler, og der at optimere de eksisterende og udvikle nye energiproducerende processer.

Miljøstyrelsen har på baggrund af et krav i vandsektorloven om obligatorisk performancebenchmarking udvalgt en stribe performanceparametre, som selskaberne skal indberette og vil blive sammenlignet på. To af kravene er indenfor energi og klima, hvor selskaberne skal opgøre deres energiforbrug opgjort på købt energi, solgt energi og produceret energi brugt internt i selskabet. Opgørelserne er opdelt på el og energi i form af varme/brændselsprodukter.

Performancebenchmarkingen er obligatorisk fra 2018 for alle selskaber underlagt vandsektorloven, hvilket betyder, at Danmark fra næste år får et meget præcist billede af den danske vandsektors brutto- og nettoenergiforbrug, som kan bruges til at målrette den danske indsats for tidlig interessevaretagelse i forhold til vandsektorens bidrag til energieffektivisering i EU.

Forhandlingssituationen i EU

Der er pt. ikke verserende forhandlinger af retsakter, hvor det vurderes muligt at løfte konkrete målsætninger for energieffektivitet i vandsektoren, men i 2019 skal hele EU-vanddagsordenen revideres i en samlet vandpakke.

Det vil derfor være hensigtsmæssigt, at Danmark allerede nu lægger sig fast på en målsætning for energieffektivitet i vandsektoren i Europa. Efterfølgende kan regeringen arbejde for denne målsætning gennem forhandlinger af alle de relaterede retsakter, herunder nyt forslag til revision af drikkevandsdirektiv og nyt forslag om vandgenanvendelse. Begge forslag forventes fremsat lige efter nytår, som en del af EU's cirkulær økonomipakke. Derudover har Kommissionen netop sat gang i evalueringen af det 26 år gamle by-spildevandsdirektiv. Evalueringen er derfor en god mulighed for på et tidligt tidspunkt at gøre opmærksom på de nye muligheder og derigennem fremme danske interesser for eksport energiproducerende og – effektive vandløsninger.

Herigennem kan man modne EU-beslutningsprocessen, så det bliver nemmere at løfte danske interesser når nye forhandlinger af de relevante retsakter påbegyndes. Det forslås desuden, at man allerede på nuværende tidspunkt går i gang med at opbygge en strategisk alliance med andre EU-lande, som har styrkepositioner inden for energieffektiv vandteknologi.

For at synliggøre vandsektorens betydning for det samlede energiforbrug er det vigtigt, at vand ikke ses som en isoleret sektor, men i en bredere sammenhæng, hvor f.eks. vandsektorens betydning for indfrielse af Parisaftalens målsætninger og FN's Verdensmål gøres synlige på europæisk plan. Synliggørelse af disse sammenhænge medvirker også til at øge fokus på energieffektivitet i vandsektoren.